

időszemlélettel való rokonságáról, a reformáció idején elterjedt használatáról, s a frazeológiát alkalmazó korabeli politikai teátrális demonstrációkról /a mondat ugyanugy jelszava volt a katolikus Véres Máriának, mint a protestáns Erzsébet királynőnek/, s végezetül az ikonográfiai és emblemikus ábrázolásokról.

A tanulmány második része a mitológikus eredetű gondolatot keresi Shakespeare-nél: /1/ szó-emblémaként /The Rape of Lucrece/; /2/ egyes drámákban fellelhető strukturális elvként /Measure for Measure, King Lear/, /3/ mint műfaj-szervező archetipikus principiumot Shakespeare utolsó műveiben, a "románokban". Az ismert négy románc: Pericles, Cymbeline, The Winter's Tale, The Tempest mindegyikében fellelhető az Igazság-Idő mint "fiatal lány" - "apa" ikonográfiája. Mindegyik szerkezetében jelen van a mitológikus prófécia, valamint a reveláló-apokaliptikus anagnorisis, a "szinről-szinre" látás, a mesében nélkülözhetetlen vég: a költői igazságszolgáltatás.

SZILASSY Zoltán: "Emblémák, színház, dramaturgia
/Vázlat a shakespeare-i színház
ikonográfiai és ikonológiai megköze-
lítéséhez és az ezekkel kapcsolatos
kérdések/"

Az írás négy részre oszlik, és rövid összeggzéssel, valamint a filológiai apparátus dokumentálásával zárul. Az első részben általános, bevezető problémákról esik szó. A színháztörténetben és -elméletben is gyümölcsözőnek látszanak az említett módszerek; a korabeli dokumentáció /pl. Henslowe Naplója/ is az Erzsébet-kori színház "emblematicusságára" mutat. Recepcióesztétikai szempontból kérdés, hogy nem volt-e a színpadon alkalmazott emblémáknak nivelláló szerepük is. A második részben módszertani problémák kerülnek elő. Hang-

sulyoztatik a másfajta képelemzés létjoga és hosszu, XX. századi öröksége. Utalással a kötet vendégszerzőinek írásaira, az ikonográfia és az ikonológia következetes használatát javasoljuk, egyben alternatíváknak vagy kiegészítőknak tekintjük őket: alá és felérendelés nélkül. A harmadik részben az emblémák és a szinpadí konvenciók viszonylatáról esik szó, ahol a képalkotás közös gyökerein és a színjáték esztétikai összetettségén van a hangsúly. A negyedik rész - dramaturgiai problémák kapcsán - néhány Shakespeare Quarterly cikket eleméz, melyek a mondott módszerek előnyeit és hátrányait jól reprezentálják, de az előnyök inkább dominálnak. A zárószó gyakori eszmeecserét javasol az európai és az amerikai irodalmárok között abban az élénken pezsgő eszmekörben, amelyet pl. a Research Opportunities in Renaissance Drama dokumentál.

SZŐNYI György Endre: " 'O worke diuine': Alma házának ikonográfiája és eszmetörténeti háttére Spenser The Faerie Queene című eposzában"

Edmund Spenser The Faerie Queene című eposza az angol reneszánsz irodalom egyik csúcsteljesítménye, szerzője szándéka szerint hatalmas allegória, tele homályos, rejtélyes költői képekkel. A dolgozat az egyik ilyen allegorikus költői képet, Alma házát vizsgálja /II. könyv, ix. ének, 22. versszak/. Az idézett helynek már a 17. századtól kezdve két értelmezési hagyománya van: 1/ Alma háza az emberi test arányaira utal, melyben a világ matematikai arányosságai megtalálhatóak; 2/ az allegorikus ház az emberi test és a világ misztikus összefüggéseit példázza, több, mint matematika, inkább vallásos- és filozófikus leírás. Az elemzés e második olvasat jogosságát támasztja alá ikonográfiai elemzéssel /korabeli alkimista és hermetikus diagramok segítségével/ és a megfejtett ikonográfia eszmetörténeti magyarázatával.